

nes de Valldigna (1962). Portat a aquest extrem, deu ser més propi d'aqueixa zona, car també a Oliva apareix com a base de tals noms propis: «Hostal del Vall de la *ràlla*» (prop del terminal de Pego). Però també hi ha una «Partida de la *Ralla*» a CastPna.; i l'ús de *ralla* per a 'terminal' a penes és menys accentuat enlloc, des del Maestrat cap al Sud, només que per aquella banda ho diuen més aviat en una expressió menys eufònica «la *ralla* 'l terme» (Alc. de Xivert, Orpesa, Vall d'Alba). Molt també a la zona central, si bé a l'estil que diríem pan-català: «tal lloc és a la *ralla* de Montortal» etc. (així Fondegulla, Cotes, Massalavés, Fortaleny etc.). Altrament no es redueixen a això les aplicacions del mot a la toponímia valenciana: *Les Ralles de Cotet*, paratge dins el poble de Benassal; *Senda de la Ralla Verda*, Gata; *Toll de la Ralla Roja*, Parcent.

Rallar, en consonància amb aquella aplicació tan fixada, ha esdevingut el verb val. per a 'afrontar, limitar': «Tous, Sumacàrcer i Cotes *rallen* tots amb Antella». I coses així sento una mica pertot des de l'Alt Maestr. cap al S.: «—On és el Mas d'Ecard? —*Rallant* en Lluçena» Xodos (en 'amb'), 1961. No sols, doncs, es diu dels termes que limiten, sinó per situar un paratge d'un terme que està vora el límit d'un altre: «El Gual *ralla* en Alzira», Polinya: o sigui, que pràcticament entenen 'si heu de passar el riu trobareu el gual ja tocant al límit d'Alzira'. Quant a l'ús, més general, de 'tenir frontera en comú', en tinc també nota a Puçol, Aldaia, Cotes, Gavarda, Benimodo, StPere d'Albaida; i si no ho dic de més al Sud, és que ja vaig deixar córrer les notes, com a cosa de pertot. No és, però, que aquest derivat, tot i menys estès, sigui estrany a les altres terres catalanes: fins i tot a l'extrem Nord, anotem coses com «En el Roc de Caules ja *ràllem* amb Músser», a Cerdanya (Toloriu, 1935).

Amb aquest article han quedat força aclarits els dubtes que havia provocat l'etim. del cat. *ratlla*. Sobre detalls del planteig que jo en feia en el DCEC/DECH es podran trobar fets i arguments encara útils en l'article RAYA d'allà. Fora del que ja explico ací i allí han quedat superades les notes anteriors del REW, de G. de Diego (*Contrib.*, 137, *RFE* vi, 124ss., vii, 138); i de Moll, *AORBB* III, 52; als quals remeto tanmateix per descàrrec de consciència.

DERIV.: *Ra(t)llant* m. 'la ratlla, el límit': «El Beç està al *ràllan* de Ribes» Pardines (1935): notem que la Vall de Ribes encara és terra «ieista» i tanmateix ho deien amb *l*, no pas *ç*. Molt conforme això amb tot el que hem vist de l'origen complex de la *ll* en aquest mot.

Rall 'ratllador, raspa de ratllar': ja en un inv. del S. xv de StaColQ. (*DAG*). Locució pintoresca val.: «gràcia que als senyors capitulars els sabia com un *rall* a la boca del ventre, y li'u grafièn com un mal de ventre en dejú», MGadea (*T. del Xè* I, 141). *Riola de sol* < *raiola* *Ratllada* *Ratllador* («raedor», Labèrnia 1840); *ratlladora* [Lab.]. *Ratllament*. *Ratllat*. *Ratlleta* *Subratllar* [Lab. 1888], igual que el cast. *subrayar* [1844] és calc del fr. *soulligner* que ja s'usava el 1706.

¹ Sembla que eren unes ratlles que marcaven la quantitat de metall en la llei de la moneda, veg. el comentari de Longàs, p. 553. En la grafia d'aquest document notem *taylla*, *veyll*, *veylls*, i d'altra banda *aquell*, *aquells*, *aquelles*, *aquella*, *Dezcoll*, *ell*, *ells*, *null*. Sembla, doncs, dels textos que distingeixen entre les dues menes de *l* palatal definides en *EntreDL* I, 17-19, 29-48.

¹⁰ *Rató*, *ratoli*, *-lma*, *-linada*, *-lmejar*, *-linejaire*, *ratoliner*, *-era*, *ratoliu*, *ratonejar*, *ratoner*, *-eria*, *ratoè*, *rat-pelat*, *rat-penat*, V. *rata* *Ratxa*, V. *raixa* *Ratxa* (planta), V. *ratja* *Ratxada*, *ratxar*, V. *raixa* *Ratxar* (la perdiu), V. *raixa* *Ratxejar*, *ratxèria*, V. *raixa* *Ratxet*, V. *raig* *Ratxeta*, *ratxós*, V. *raixa*

RATZIA, pres del fr. *razzia*, pronúncia parisenca de l'ar. *gāziya* 'incurió militar, cop de mà'. □ 1.ª doc.: en francès, 1841; en català, Dicc. Fabra.

Rau, V. *rabi*; men., V. *raig* *Rauc*, *raucar*, V. *ronc* (RONCAR) *Rauca*, V. *rècula* *Raucar*, V. *recar* *Raucor*, V. *ronc* (RONCAR) *Rauja*, V. *rauxa* (RAIXA) *Rauma*, *raumadís*, *raumar*, V. *remugar* *Raumedes*, V. *romeguera* *Raunyar*, *raunyec*, V. *rondinar* *Rauroa*, *raup(eta)*, V. *raure* i *raspar* *Rauquejar*, *rauquill*, *rauquillós*, V. *ronc* (RONCAR) *Raur* riu de Cerdanya, de *Riu-Ur* (nom del poble per on passa); el disbarat que en digué Fouché no mereixia l'eco que li fa *AlcM* *Rauradora*, *raurar*, V. *raure*

RAURE, del ll. *radère* 'afaitar', 'polir, raspar, passar el ribot'. □ 1.ª doc.: S. XIII.

«De la Reyna --- nostra mare --- volem --- dir que --- reyna sancta és clamada --- e guatex molts malalts can beven, ab vi o ab aygua, de la péra que *raen* del seu vas; e jau en Roma en la església de Sent Pere», Jaume I (*Ag.*, p. 14); «Alexandri li avia mo<!>t promès de donar --- si él, dementre que li *rauria* la barba, lo degolava», *VidesR*, 26r2; en les quals també trobem diverses formes de la conjugació d'aquest verb: «li féu *rayre* lo cap» ('tallar'), 143r2; «ras subtilment aquela paraula e escric ---»; «tu dius que eu *rasa* aquel loc» (Subj. Pres. 1 < *RADAM*) (143r2); vegeu la cita del pres. 6 *raen*, usat per BMetge en vol. III, 556a26.

«Aquel dia envià per lo barber que li *raés* la barba, al qual barber los enemics del dit jove havien donat e promès gran tresor, que com li *raés* la barba, que l degollàs ab lo *raor*» (exempli del recull *Ag.*), història semblant a la d'Alexandri en *VidesR*. «M'opinió és, en mon cor escrita, / que, si no vós, als no la me'n pot *raure*: / vós me podeu en tota 'rrior fer caure, / puy que Amor forçar mí se delita / --- / O foll Amor!», Ausiàs LXII, 7b; «Obri lo procés --- e dix --- vós portau la vostra sentència --- pres un gabinet petit, e lla on eren los mals, *ragué* ls e posà y bé», StVicentF (*Serm.* I, 62.18). «*Raure* ab la punta del ganivet: *radere* cuspide gladioli», «*raure* la mesura: *aequare* labia mensurae; lo bastó per *raure*: *radius*, *hostorium*; vendre, la mesura *rasa* ---», OPou (*ThPu*, 326).